

Tady je Matej Skalický a tohle je Vinohradská 12.
Izraelský premiér Benjamin Netanyahu odložil spornou soudní reformu.
Dám a jom, s nejakými středím v mahlokě ta lůmí to aním lehávat atinov.
Uvedle, že si její vědom roztoucí o napětí v izraelské společnosti.
Jevní demonstracie trvají už od začátku roku v beřejnost.
Protestors, které byli vytvředětí, které byli vytvředětí, které byli vytvředětí, které byli vytvředětí.
Velká izraelská krize a nejistý osud premiéra Benjamin Netanyahu
a ústojí volání po zastavení zásadní reformy justice, odejde sám,
a nebo nikdy, nikdy neodstoupí.
Probídáme s komentátorem a expertem nadění v Izraeli Janem Fingerlandem.
Dnes je středa 29. března.
Ahoj, Honzo, vítej ve Vinohradské 12.
Dobrý den.
Preměr Benjamin Netanyahu odložil o pár týdnů schvalování reformy justice.
V reformy justice velké, která dostala Izrael tak nějak napokraj totální krize.
Koupil si čas Benjamin Netanyahu?
Myslím si, že si koupil čas, myslím, že to patří do jeho tradičního rejstříku,
že on je schopen odalovat věci čekat na lepší příležitost.
Pěpadá to, že odkádá problém, ale Honzo se ukázal jako tak výborný stratek
i taktik, který vydržil v Izraelské politice dávno za dobu,
kdy jiní jeho kolegové, třeba s 90. let už jsou dávno v politickém duchodu.
Takže koupil si čas v tohle chvíli, on je vlastně v situaci,
kdy z jedné strany na něj tlačí.
Řekněme ulicé, to znamená všichni i tí odpůrci justiční reformy,
ale abych to dál, že jsou to asi především odpůrci jeho vlády,
stylu vládnutí ideologie, kterou ta vláda reprezentuje.
Tího tlačí z jedné strany, řekněme ze spoda,
a ze strany ho tlačí jeho vlastní koaliční partnery,
kteří mů, tak říkajíc, dali nůž na KREK a řekli,
že chtějí tu reformu provést a pokud ne, takže ze zvlády odejdou.
Jedná se specificky o tú stranu náboženský sionismus,
bez ní by vlastně nemohl být premiérem,
současně by tedy bez ní nebyl chráněntřed všemi těmi
svými právněmi problémy a v podstatě by asi jeho politická kariéra
definitivně skončila.
On sám na druhou stranu ví, že jeho koaliční partnery
bez ní také nebudou ve hládě,
možná to byla jejich unikátní životní příležitost,
protože ta strana není podstatná a nemusí být
pro jakoukoliv příští vládu důležitá jako koaliční partner.
A také právě umí jednat s lidmi, uplatitě,
zastrašitě, manipulovatě do nějakých situací,
takže koupil si čas a myslím si, že ten čas
se bude snažit co nejlepe využít.

A jakou cenu si koupil ten čas?

On v podstatě neplatí žádnou velkou cenu,
on bojuje o život.

Takže to je samozřejmě situace,
která mu do očitě míry zjednodušuje jeho kalkulace
a dlouhodobě, když ho pozorujeme jako politická,
tak vlastně se zdá, že on nejvíc květe
v situací, kdy je na tom velice špatně,
ale myslím si, že na tom ještě nikdy nebyl tak špatně
jako právě teď.

Minister vnitra Itamar Bengvir si vyměnou za to,
že souhlasil právě s ním odkladem prosadil,
že pod jeho rezord přejde Izraelská národní garda.

Připomeňme Bengvira a spol toj souti
ultra-orthodoxní, ultra-konzervativní,
pravěcový extremistek, se kterými
benjami netaněhu vládne.

Já bych je nenazval ultra-orthodoxními,
to bych, řekněme, si nechal
proti náboženské ultra-orthodoxní strany,
je těžké nejít pro Bengvira nějaké
adekvátní slovo, řekněme, že bych řekl,
že to je extremistista nacionarista.

Je to, řekněme, představitel jednoho
určitého proudu.

To, co netaněho udělal, ale spojně to, co víme,
to znamená to, co víme s otevřených zdrojů,
že říkajíc uplatil Bengvira, aby zatím zůstal
ve vládě a vlastně to není výměna
za to, že se vzdáte justiční reformy,
ale že se vzdá toho, že ta justiční reforma
nebude pojednána na tomto zasedání parlamentním
vrátí se k němu v květnu.

On mu za to dal vliv na tu zvanou národní gardu,
což je relativně nedávno zniknuvší
ozbrojená složka, která je podstatě
trenovaná na to, aby potírala nějaké
masové násilné nepokoje.

Myslím, že nevyslovené je, že se jedná o
jednotku, která má potírat nepokoje
v těch zvaných zmišených městech,
to zvaná Arabsko-židovských městech,
v Loni se objevili takové nepokoje,
které část toho židovského byvatelstva vyděsili

a to mimo jiné vedlo k tomu, že strana
jako je od smai hudit a židovská síla,
že získala tolik v těch minulých volbách.
A teď je otázka, co vlastně znamená
tenhle politický uplatek, který
Bengvir dostal od Netaniahu a
buď to můžeme brát tak,
tak jak jsem zatím Netaniahu alíčil,
to znamená, že on dokáže lidi
na konec dostat tam, kde je on potřebuje.
Druhá alternativní interpretace je,
že on už vlastně spotřeboval
všechny své triky, že spotřeboval
velkou část své síly a
že více méně dál Bengvirovy do ruky
velice nebezpečnou hračku, protože
jak to nazývají Bengvirovy
a Netanihovy kritici,
vlastně Bengvir jako extremista dostal
vyspožitci, co si jako osobní gardu.
Bavíme se o velké
reformě justice, která
vyvolala tuto velkou krizi, nebudeme
teď rozebírat, o co se přesně jednámi
už jsme ve Vinohradské 12 o tom
mluvili, prostě jde o přesun,
respekté odebrání pravomocí nejvyššímu
soudu, tím pádem by vláda
neměla
oponenturu, neměla byní kontrolní
mohla by vládnout velmi zjednodušeně
prostě bez jakýchkoliv barrier
to je ten problém,
ale spíš mě zajímá,
Benjami Netanihu je teď v jaké situaci,
on dovedl ten
stát Israel do fáze,
v němž on sám
nemá už asi velkou podporu
ani vlastního obyvatelstva
a hraje se o budoucnost demokracie
v Izraeli.
Já to rozdělím na více dílu
Promiň ta otázka, byla dlouhá sožita.

Přešte demokracie
asi by to bylo na 3 samostatné pořady
já si nemyslím, že Izrelská demokracie
je ohrožena nebo
že byla ohrožena předtím,
než byla prozatím odložená
tajustiční reforma Kledu
když se podíváme na to,
jak se praktikují podobné věci
v jiných státech, které mají
řekněme demokracii západního typu
to znamená ten
princip soudního přeskoumání
parlamentního rozhodování
jsou západní demokracie
jako nizozamsko, které žádnou
takovou věc nemají, nemají žádný
ústavní soud, který by hrušil
zákony přímané parlamentem
ve Švecku třeba, což je nepochybně
také demokratická země
mají jenom takový výbor, který
v podstatě podřízen vládi a jeho doporučení
jsou nezávazná a podobně
rozdělou proti Izrael je, že
tamní parlamentní kulturo je
vyvinutější, řekněme, že
ty záklopky nemusí být nějak
kulturně politicky rozdělen
a jakmile tato vláda
tato koalice dostala možnost
tak začala provádět reformu, která byla
nebo je relativně extrémní
ale neznamená to podle mého názoru
konec demokracie
to na co reagovali tí demonstranti
pokud teda to můžu odhadovat
tak je celkově ten stil
vládnutí a řekněme nějaká
strategická strategická
vládnutí
takový výbor
a řekněme nějaká strategická
národní výzeze, kterou

těto lidé přišli k moci
co se týčete jiné části
otázky, to znamená, co vlastně
chce netaniahu, já myslím, že
netaniahu, kterého někdy
media vykreslu jako člověka
který je nějaký ideologický
a podobně, že to je chybné
čtení jeho osobnosti, že on je
v podstatě superpargmatik
on je člověk, který plave na nějaké vlně
chce se udržet na té vlně
v příjším bodě, ale současně
protože nikdo není úplně čistý případ
tak on má velice dobré
mění o svém úloze
v historii Novodube, i z historii
Izraele a chce zanechat určitý
odkaz. K tím
předním odkazům by bylo, že on se považoval
za člověka, který dal svému státu
bezpečnost, což možná je pravda
on měl možná nikdy štastí, že byl
zrovna premiérem do běkdy, ty hrozby
nebyly tak velké, ale každém případě
mohli si ho lidé spojovat
s bezpečností a stabilitou.
Jiným takovým jeho odkazem bylo,
že v době jeho vlády Izrael
se mimořádně posunul na živřících
rozvinutosti v oblasti biotechnologií
a itp.
A mne poslední řadě
to bylo právě za něho jakož to premiéra,
kdy Izrael
uzavřel několik epuchálních dohod
s arabskými nebo muslimskými zeměmi.
Spojené arabské Emiráty a Bahrajne
podepsali ve Washingtonu dohodu o navázání
plnohodnotných diplomatických vztahů
s Izraélam.
Izraelští judisté soutěžili v Emirátech
v Dubaju natáčí Izraelský štáp
reklamu a tamní hotely

chystají Košermeny.
Tohle všechno jsou vlastně věci,
které on právě prohospodařuje, protože to všechno
vlastně se v tuhto chvíli ničí.
Odchod ministra obrany
Joava Galanta byl motivová
naspoň tak, jak to ten Galant říkal,
respektive, než byl vyhozen Tanéhoem,
že jimu nešlo o nápoň
té lustiční reformiele o skutečnost,
že celá ta věc vlastně
hrožuje obezpečnost Izrael.
Totej se dáříc třeba o ekonomických otázkách,
protože celářela investoru
naznačila, že za těchto okolností
s Izraeli odejdou. Izrael je vysostně
závislý na tom tzv.
rizíkovém kapitálu, který se
rýchle přelévá někaminem.
To tež samozřejmě platí
i pro vstiky a přátelství
nebo minimálně spoluparáci
s těmi arabskými zeměmi regionu,
které jsou také nespokojené,
s přítomností třeba lidí, jako je Ben Quir
nebo smotřiš ve vládě.
Ještě jsem nejmenoval takovou štvrtou věc,
která mohla být spojována
s Netanyahuem.
Ono se to málo výmálo, se to říká,
ale právě za ten jahuový vlád
se velice zvýšeli investice
do toho tzv. arabského sektoru.
On vystupoval nebo byl prezentovan
jako ten antyarabský politik,
ale zároveň vládní plán,
který on zastřešil, přiklonil
velké částky právě do toho
arabského sektoru, který byl zetím
zanedbávan, ale vlastně i tohle
se mu podařilo pro hospodu.
V té situaci tak on se dostal
do takové, jak bych řekl, skoro
tragické situace, že kdyby byl nevyhrál

ty volby mohl mít v učepnicích
mnohem lepší kapitolu jednou,
než možná bude mít.
A teď ten jeho cíl.
V té situaci, které je,
která je tragická,
tak když se zeptám úplně napřímo
je spíš motivována,
ten cíle motivován, spíš nějakou
egoistickou potřebou zůstat nadal
u moci, než si tu moc
já si nemyslím, že
Netan jeho je něco jako Erdogan
i když i v Samotném Izraeli
se o něm takhle mluví, nebo bývá
srovnává než tě
se problematišnějšími politiky
já myslím, že jeho cílem
prostě je zůstat u moci,
můžeme zase vymenovat celou řadu důvodu
o kterých si můžeme myslet, že ho motivují
lidé, kteří ho znají, říkají,
že má v podstatě jako
silně narcistní sklony,
že to je člověk, který má nějaké
kompleksi, je to člověk, který má
samozřejmě s celá evidentní zájem
na tom nedostace, předsout
a nezodpovídace za některé
ty, řekněme, trestně právní
otázky, jako třeba
v oblasti korupce a podobně
ještě jedna možná oblast, o které
se málo mluví, Netan jeho je
reprezentant určitého
proudu v Izraelské politice
a politika ta není jenom otázka zájmu
nebo otázka ideologii, ale také mentalit
on je vlastně reprezentant určitého
proudu v Izraelské politice
lidí, kteří se cítí být nějakým
způsobem znevýhodnění
tím, kdo tu moc podledních
doopravdy drží v té společnosti

mluví o nějakém establishmentu, o lidé
kteří ten stát, kdy si založili
což byly vlastně ti Evropští
levicový řidé a pak jsou různé
skupiny, které se cítí být nějakým
způsobem odsunutý na okraj, ať už je to
pravda nebo ne, jako ultra-orthodoxní
řidé, kteří žív de facto
takových svých sociálních kapslích, řide orientálního
původu, což jsou vlastně typicky
poliči i jeho strany Likud
a nebo lidé, kteří pochází
z takzvaného revizionistického tábora
to byly lidé, kteří třeba
skutečně také přišli z Evropy, takže
v něčem byly privilegování, ale nepatřili
k tomu levicovému zakladatelskému táboru
Netanyahu je naprosto typicky
představitel této třetí skupiny
a i když on sám vlastně je v tuhto chvíli
už nejdele vládnoutcím premiérem v dějnách Izraele
tak pořád má mentali tu někoho, kdo vlastně stojí
proti té elitě a musí se proti ní prosazovat
a využívá hořkosti v těch jiných segmentech
společnosti jako soutrátí orientální řide
a vlastně toho nese
Když jsem se zcela záměrně ptal na tu otázku
zdá se myslíš, že se hraje o demokraci v Izraeli
tak my jsme to těž tady probírali
i s Irenou Kalhousou, spolitološkou, která
vyjádřela trošku vážnější obavy
než ty, já na to navážu i
slovy vůdce izraelské opozice
Jaira Lapidá
Podle mě je to největší krize
v historii země, v státu Izrael
co to tedy vlastně pro ten Izrael
znamená, znamená to, že když
Denjami Netanyahu už umoci nebude
že tím tak krize skončí?
že to je skutečně jenom o tom jednom člověku?
Zasad si to asi musíme rozdělit
Jedna věc je, co vlastně
znamená, tak krize teď bezprostředně

Jedna varianta je, že pokud
se poudaří té současné vládě
prosadit v justiční reformu, že
skončí demokracie v nějakém
krátkou dobeném, bolstřední dobeném výhledu
to si myslím, že skoro určitě ne
Pokud je v Izraeli
něco ohroženo, tak si myslím, že
to je stabilita, sociální soudržnost
skutečnost, že
moc dostali do rukou lidé, kteří
vlastně de facto extremisté
jako právě Smotrič a Ben Ghvir
to jsou lidé, kteří jsou
skopni vyvolat nějaký obrovský problém
uvnitř toho
židovského segmentu Izraela, nebo
mezi židi, araby, nebo
mezi Izraelem a nějakým jiným státem
to je třeba i nebezpečí, které
jsou vysíjí s tím, že
Ben Ghvir bude mít pod palcem
tu speciální národní gardu
Takže nemyslím si, že
demokracie v Izraeli ohrožená
možná je ohrožena kvalita demokracie
ale je ohrožena stabilita
nebo nějaká soudržnost
toho národního společenství
což je samozřejmě také vážná věc
LAPAK je tady řekněme
důhá část, jak vážná
ta krize je z ledeska
těch novodubých izrelských dějin
Myslím si, že to určitě patří
těm vážnějším krizím
v velmi vážných krizích nastala
prakticky v kamžiku, kdy Izrael byl
zrozen, kdy vlastně právě
tí revisionisté, nebo část
těch pravicových sionistů
o kterých jsem se zmínil
odmítala předat zbraně
tomu nově zniknuvšímu státu i ho armáde

v podstatě to vedlok takové malé
občanské válce, při které
tehdejší levicový preměr
Ben Gurion
vlastně vyvolal střed
s těmi pravicovými sionisty
který byl velice krizový
nípodobný moment byl když
v roce 77 po prvé se
političtí potomci toho
revizionistického sionismu dostali
k moci tehdejší
ten levicový establishment
abych použil ten slovník
se domníval, že to je
konec demokracie v Izraeli
něco podobného se potom
odhrálo začátkem 80.
týchhle, takže těch
vážných krizích bychom
asi našli víc
v době, kdy se naplňovali
dohodi s osla opět obrovská krize
já bych to předrovnal
k dětským nemocem, které mohou
být samozřejmě velice vážné
v některých tragických případech
mohou být smrtelné, ale v zásadě možná
každé relativně mladé společenství
a Izrael je vlastně pořád
takovým mladý a nezralý
tak jsou vlastně nutné, aby to
ten stát, nebo ta společnost
nebo ta politická sfer, aby to překonali
samozřejmě to říká, protože
je to člověk, který zastává
opozici, je v opozici
je to člověk, který se snažil být
vůcem opozice, a na druhou stranu je
zároveň pravde, že současná
izraelská opozice mohla udělat
kovalici s Benjaminem Netanyhujem
a tím by odstavila lidi, jako je
Becelel Smotrich a Itamar Benkvir

od moci, neudělali to, takže
podle mého názoru nemohou
současně říkat, že tady někdo boří
demokraci, oni by samozřejmě
potěli nějakou cenu, udělali by
koalici stresně stíhaným Netanyhujem.
Což připomínáš ty udál
z tiloňského roku, kdy Benjamin Netanyhuj
už neměl žádnou jednu volbu, než
se právě spojit s těmi pány
s extrémní pravice, aby tu vládu
mohl složit, aby zůstal, aby byl premiérem, tak.
Přestně tak, Netanyhuj
dával lohodu běná jevo, že on je
podstatě ochoten, spojit se z kýmkoliv,
on by udělal koalici s arabskými
stranami, on by udělal koalici
s kýmkolivcovými stranami, jeho hlavní cíl je být umoci.
A kam pro tento cíl je až Benjamin Netanyhuj
schopný zajít?
Změňovali jsme, že Itamar
Benkvyr bude mít pod sebou národní gardu.
Tak budou pánové
Benkvyr smotryč dostávat, čím dál tím víc
pravomocí jenom, aby
Benjamin Netanyhuj ukonejšil
jejich klid, že tedy dobrá
reforma justice třeba nebude
mě to odkládat, ale jsme pořád
partnery, vy jste tady pořád se mnou v té vládě.
Myslím si, že mezi lidmi
jako je Netanyhuj, Benkvyr a smotryč
nepanuje žádné přátelství
ani žádná dobrá nálada, naopak
se výzminulosti, že třeba
mezi Benkvyrem a smotryčem
byly velice špatné osobní vztahy.
Zrovna tak jeden z nich se vyjádřil
velice ošklivě o Netanyhově
a zapoměl, že je puštěný mikrofon.
Přesto společně vstoupili do vlády.
Jsou to prostě lidé, kteří vědí,
že se potřebují ideologické ideově
nemožná, nemají od sebe tak zase daleko zejména

Benkvyr a smotryč, ale v podstatě
jsou to lidé, kteří sledují své vlastní zájmy.
Podle mého názoru
Netanyhuj chápe, že teď už si sedl na tигра
a na tom tigru pojede tak daleko,
jak to půjde.
Pokud nestratil své politické
mistrovství, tak na tom tigru
ještě hodně dlouho pojede.
Takže můžeme čekat další velké
demonstrace v Tel Avivu
a další stávkou třeba?
Myslím si, že on právě
podle mého názoru čeká,
co se za těch partí dno vyvine,
možná udělá nějaké dohody.
On je schopen velice dobře stavět
lidi proti sobě nějakým způsobem otýbovat.
Je schopen se zbavovat lidí,
takhle vlastně přežil všechny různé
tlaky u vnír svého vlastního líkudu.
Takže myslím si, že on se
spolehá na to, že prostě nestratil
svojí politický instinkt.
Já sám, kdybych to chápal jako
sledování nějakého zápasu na televizní obrazovce,
tak vlastně jsem zvědaví, co ještě vymyslí.
Honře, já tím moc děku.
Tak je děkuji na svedanou.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12.
z pravodajského podkástu Českého rozhlasu.
Dnes s Janem Fingerlandem,
naším komentátorem
a expertem na dění v Izraeli,
provírali jsme velké demonstrace
kývání židle pod Benjaminem Netaniahuem
i osud Izraelské demokracie.
Další epizody Vinohradské 12
najdete na našem webu i rozhlas.cz
V aplikaci Můj rozhlas
i ve všech dalších podkástových aplikacích.
Můžete nám taky psát
a to na e-mail
Vinohradská 12.

zavináč rozhlas.cz
na slyšenou zítra.